

ВИСНОВОК

наукового керівника

на дисертаційну роботу Семенових Ольги Станіславівни за темою “Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням”, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Бюджетна система України є однією із найбільш важливих сфер, які охороняються нормами кримінального законодавства України від потенційно можливих загроз. З огляду на це, в Особливій частині Кримінального кодексу України їй встановлена кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень (ст. 210 КК України).

Будучи неминучим і водночас найбільш суворим кримінально-правовим наслідком вчинення цього протиправного посягання, в своїй динаміці застосування кримінальної відповідальності пов'язане з трьома послідовними стадіями: з притягненням до кримінальної відповідальності; її покладанням на винного; реалізацією такої відповідальності в межах кримінально-виконавчих відносин.

Притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, не можливе без юридичної оцінки в реально вчинених особою діях ознак об'єктивної і суб'єктивної сторони цього протиправного посягання. Така оцінка дуже часто в практичній діяльності пов'язана з певними труднощами, що вимагає розроблення певних правил і орієнтирів для їх подолання.

У зв'язку з цим, дослідження Ольги Семенових є своєчасним і цілком виправданим, тим більше, що в юридичній літературі проблемні питання, пов'язані з кваліфікацією кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 210 КК України, не зважаючи на вже наявні наукові розробки, до кінця не вирішені, а розв'язання окремих з них не є безспірним.

Ольга Семенових вступила до аспірантури ХАІ у вересні 2021 року з достатнім рівнем знань, необхідних для здійснення дисертаційного дослідження, що яскраво засвідчувалося під час складання вступних іспитів до аспірантури. Це підтвердилось успіхами в ході навчання в аспірантурі як у сенсі виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, так і набуття здобувачкою теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей відповідно до освітньо-наукової програми та Національної рамки кваліфікацій.

На час закінчення навчання в аспірантурі нею опубліковано 7 праць, в тому числі 4 наукові статті та 3 конференційних публікацій. Серед них

публікація 1 статті у співавторстві у зарубіжному науковому виданні, що індексується SCOPUS, INSPEC, WTI Frankfurt eG, zbMATH, SCImago.

Зазначу, що Ользі Семенових довелося розв'язати кілька задач. По-перше, треба було оцінити сучасний стан наукової розробленості проблем кримінальної відповідальності за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням, а також визначити поняття та надати загальну характеристику кримінальної відповідальності як форми державного реагування на вчинення цього протиправного посягання. Крім того, довелося аналізувати особливості обґрунтованості кримінальної відповідальності за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням з урахуванням історичного та зарубіжного досвіду. По-друге, треба було охарактеризувати об'єктивні, суб'єктивні, а також кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, та водночас актуалізувати особливості їх впливу на кваліфікацію цього протиправного посягання та його відмежування від суміжних кримінальних правопорушень з урахуванням вже наявних доктринальних розробок з цього приводу. По-третє, потрібно було охарактеризувати найбільш розповсюджені форми кримінальної відповідальності та інших засобів кримінально-правового характеру за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням, а також дослідити проблеми нормативно-правової визначеності у санкціях ч. 1 і 2 ст. 210 КК України різних видів покарань. Нарешті, потрібно було розробити модель удосконалення кримінального законодавства про відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням, а також практики його застосування. Всі ці завдання було виконано.

Під час навчання в аспірантурі Ольга Семенових наполегливо працювала і демонструвала свої найкращі риси та якості. Треба відзначити, що вона приймала участь у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Вона активно пропонувала свої рішення та підходи, опановувала нові підходи, що дозволило їй висунути наукову гіпотезу про те, що предмет кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 210, іманентно впливає на констатацію і розуміння суспільно небезпечних наслідків у вигляді істотної шкоди, які завжди настають в результаті вчинення цього протиправного посягання. Отже, на її думку, предмет цього кримінального правопорушення, як обов'язкова ознака об'єкта кримінально-правової охорони, є тим чітко вираженим диференційованим чинником, що дозволяє констатувати наявність істотної шкоди як суспільно небезпечного наслідку цього кримінального правопорушення, що є ознакою його об'єктивної сторони. Такий підхід, вочевидь, по-новому характеризує «присутність» суспільно небезпечних наслідків у результаті вчиненого

кримінального правопорушення, особливо у так званих формальних складах кримінальних правопорушень.

Всі результати, що наведені у дисертації, отримано Ольгою Станіславівною Семенових самостійно. Відзначу також зацікавленість у поставлених задачах, що підтверджувалась вчасним їх виконанням, навіть попри глобальні негативні зовнішні фактори. Результати її дисертації увійшли до звітів з НДР, що виконувалися кафедрою права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету «ХАІ».

На мій погляд, з урахуванням успішного виконання Семенових Ольгою Станіславівною індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, досягнення результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою та написання дисертації, яка є результатом самостійного дослідження, є завершеною науковою працею, містить наукову новизну, виконана на належному науковому рівні, відповідає встановленим вимогам до дисертацій докторів філософії, дисертація на тему **«Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням»** може бути рекомендована до захисту, а її авторка Семенових Ольга Станіславівна до присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Науковий керівник

**доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України**

Олексій ЛИТВИНОВ